

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1837/2022
22.06.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Катарине Манојловић Андрић, председника већа, Гордане Џакула, Бранислава Босиљковића, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Александар Веселиновић, адвокат из ..., против туженог ЈКП „Водовод и канализација“ Панчево, чији је пуномоћник Саша Левнајић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4/22 од 21.01.2022. године, у седници већа одржаној 22.06.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4/22 од 21.01.2022. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 4/22 од 21.01.2022. године и пресуда Основног суда у Панчеву П1 368/21 од 24.11.2021. године, у ставовима првом и трећем изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев да се обавезе тужени да тужиоцу за период од маја 2018. до децембра 2019. године исплати на име накнаде за неисплаћени топли оброк износ од укупно 35.442,09 динара и на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора укупан износ од 45.395,04 динара са припадајућом законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ, као и захтев за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 119.112,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 368/21 од 24.11.2021. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу исплати на име накнаде за неисплаћени топли оброк износ од 35.442,09 динара са законском затезном каматом на наведени износ и то појединачне месечне износе са законском затезном каматом почев од доспелости до исплате, и да тужиоцу на име накнаде за неисплаћени регрес за коришћење годишњег одмора исплати износ од 45.395,04 динара са законском затезном каматом на наведени износ и то појединачне месечне износе са законском затезном каматом почев од доспелости сваког до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован део тужбеног

захтева тужиоца у износу од досуђене накнаде за коришћење годишњег одмора од 45.395,04 динара до траженог износа од 47.916,80 динара. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 61.266,98 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 4/22 од 21.01.2022. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе тужиоца и туженог и потврђена првостепена пресуда у ставу првом и трећем изреке. Ставом другим изреке, одбијени су као неосновани захтеви тужиоца и туженог за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је благовремено изјавио посебну ревизију у смислу члана 404. Закона о парничном поступку, због погрешне примене материјалног права.

Према одредби члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18 и 18/20) - у даљем тексту: ЗПП, ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). У ставу 2. истог члана прописано је да о дозвољености и основаности ревизије из става 1. овог члана одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

По оцени Врховног касационог суда, у овом спору постоји потреба за одлучивањем о ревизији предвиђеној наведеном одредбом (посебна ревизија), ради уједначавања судске праксе имајући у виду различите одлуке апелационих судова у истој правној ситуацији што указује на потребу уједначавања судске праксе апелационих судова због чега је одлучено као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у утуженом периоду био распоређен код туженог на основу уговора о раду од 16.08.2016. године на одређено време почев од 16.08.2016. године до повратка привремено одсутног запосленог, на пословима ... Одељења ... – Служба ... – Одељење Чланом 12. уговора одређено је да се зарада на пословима које запослени обавља, а која не може бити мања од минималне зараде, састоји од основне зараде, дела зараде за радни учинак и увећане зараде, да се запосленом основна зарада утврђује као производ вредности радног часа, коефицијента посла од 3,15 за ове послове и временаведеног на раду уз стандардни радни учинак. Чланом 22. уговора прописано је да запослени има право на накнаду трошкова између осталог за исхрану у току рада у висини која се утврђује годишњим програмом пословања и 1/12 регреса месечно за коришћење годишњег одмора, у висини која се утврђује годишњим програмом пословања. Тужилац је закључио са туженим и уговор о раду на одређено време од 15.08.2018. године до повратка привремено одсутног запосленог и распоређен на послове ... Службе ... – Служба Чланом 12. уговора

утврђено је да се запосленом зарада за послове које обавља која не може бити мања од минималне зараде, састоји од основне зараде, дела зараде за радни учинак и увећане зараде, да коефицијент посла износи 3,40 за ове послове и време проведено на раду уз стандардни радни учинак, а чланом 22. да запослени има право на накнаду трошкова између осталог, за исхрану у току рада у висини која се утврђује годишњим програмом пословања као и 1/12 регреса месечно за коришћење годишњег одмора у висини која се утврђује годишњим програмом пословања. Тужилац и тужени су закључили уговор о раду 31.08.2018. године на одређено време почев од 01.09.2018. године до повратка привремено одсутног запосленог по коме је тужилац распоређен на послове рада на Чланом 12. уговора одређено је да се запосленом зарада за послове које обавља, а која не може бити мања од минималне зараде се састоји од основне зараде, дела зараде за радни учинак и увећане зараде, а запосленом се основна зарада утврђује као производ вредности радног часа, коефицијента посла који износи 3,00 за ове послове и времена проведеног на раду уз стандардни радни учинак, а чланом 22. да запослени има право на накнаду трошкова између осталог, за исхрану у току рада у висини која се утврђује годишњим програмом пословања као и 1/12 регреса месечно за коришћење годишњег одмора. Даље је утврђено да је Програмом пословања за 2016. годину из децембра 2015. године који је тужени као послодавац усвојио одлуком од 22.12.2015. године тачком 6. предвиђено да су топли оброк и регрес планирани на нивоу 2014. године и то топли оброк 99,97 динара по дану и регрес 1.141,22 динара по раднику месечно. Програмом пословања за 2017. годину од 23.12.2016. године, тачком 6. предвиђено је да су топли оброк и регрес планирани на нивоу 2014. године и то 99,97 динара по дану топли оброк и регрес 1.141,22 динара по раднику месечно. Програмом пословања за 2019. годину који је тужени усвојио одлуком од 21.12.2018. године, топли оброк и регрес планирани су на нивоу 2014. године (топли оброк 99,97 динара по дану и регрес 1.141,22 динара по раднику месечно). Тужени је у утуженом периоду запосленима па и тужиоцу накнаду за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора исплаћивао у складу са својим Програмом пословања за наведене године.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су, примењујући одредбе члан 118. став 1. тач. 5) и 6), члан 246. ст. 1. и 2, чл. 256. и 257. Закона о раду, члана 9. ст. 1. и 2. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, правила из одредби чл. 60, 65. и 66. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије и одредбе чл. 80, 84. и 85. Посебног колективног уговора за јавна и јавно комунална предузећа Града Панчева, оценили да тужилац основано потражује мање исплаћену накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у складу са посебним колективним уговорима, да се правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата односно зарада и других јавних примања код корисника јавних средстава не односе на накнаду исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, па је као основан усвојио постављен тужбени захтев.

По оцени Врховног касационог суда основано се ревизијом туженог указује да су нижестепени судови на правилно утврђено чињенично стање погрешно применили материјално право.

Одредбом члана 1. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зараде и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, број 116/14 – ступио на снагу 28.10.2014. године)

прописано је да се овим законом привремено уређује основица, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде, за обрачун и исплату плата, односно зарада као и других сталних примања изабраних, именованих, постављених и запослених лица код корисника јавних средстава, са циљем очувања финансијског система у Републици Србији и система плата и зарада у јавном сектору. У члану 3. став 1. наведеног закона, прописано је да се платом сматра зарада запосленог код корисника јавних средстава утврђена у складу са законом који уређује радне односе, односно плате изабраног, именованог и постављеног лица, запосленог код корисника јавних средстава утврђеног у складу са законом који уређује плату у државним органима, органима локалне власти, организацијама обавезног социјалног осигурања и јавним службама. У члану 4. истог закона прописано је да су ништаве одредбе општег или појединачног акта којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи, на основу којих се повећава износ плата и других сталних примања код субјеката из члана 2. овог закона, донет за време примене овог закона.

Тужени је корисник буџетских средстава и на њега се, осим поменутог закона, примењују Закон о буџету и Закон о буџетском систему, па обавезе које преузима морају одговарати апропријацији која му је одобрена за ту намену у одговарајућој буџетској години (члан 54. Закона о буџетском систему).

Под зарадом се сматрају примања из радног односа као што је, између осталог, и накнада за регрес за коришћење годишњег одмора, а што произлази из одредбе члана 105. Закона о раду, па појам зараде у складу са Законом о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, подразумева зараду утврђену у складу са законом који уређује радне односе. Другачијим тумачењем појма зараде не би био испуњен циљ Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава (члан 1), јер би то значило селективну примену закона, имајући у виду и да коефицијент за обрачун плате изабраних, именованих и постављених лица и запослених у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама, садржи и додатак на име накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора, на које се као и на запослене код туженог примењује Закон о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зараде и других сталних примања код корисника јавних средстава.

С обзиром да су правила из Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, Закона о буџету и Закона о буџетском систему императивне природе која се морају безусловно поштовати, без права да се у њима било шта мења, код буџетског финансирања плата код туженог није могуће применити корективно правило из члана 8. став 2. Закона о раду, јер је управо законом одређен начин утврђивања основице за плате.

Због тога су по схватању Врховног касационог суда одредбе Посебног колективног уговора, донете након ступања на снагу Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава ништаве и као такве не могу да производе правно дејство (ПКУ не може бити супротан закону на основу члана 103. ЗОО у вези члана 240.

Закона о раду) због чега су нижестепене пресуде преиначене и тужбени захтев тужиоца одбијен, као неоснован.

На основу члана 416. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Тужени је успео у поступку по ревизији па му, на основу одредбе члана 165. став 2. у вези члана 163. став 2, члана 153. став 1. и члана 154. ЗПП, припадају трошкови целог поступка. Износ накнаде трошкова туженом Врховни касациони суд је одмерио према његовом опредељеном захтеву и то: на име ангажовања пуномоћника адвоката за састав ревизије од 18.000,00 динара према важећој Адвокатској тарифи („Службени гласник РС“, бр. 37/21 од 14.04.2021. године); за заступање туженог од стране адвоката на два одржана рочишта у износу од по 10.500,00 динара, на име судских такси на одговор на тужбу 6.162,00 динара, за жалбу 12.325,00 динара, такса за ревизију 24.650,00 динара и за одлуку по ревизији 36.975,00 динара, на основу важеће Таксене тарифе.

**Председник већа – судија
Катарина Манојловић Андрић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић